

İÇİNDEKİLER

AFYONKARAHİSAR EKONOMİSİ.....	2
1. SEKTÖRLER.....	2
1.1. Mermerin Başkenti Afyonkarahisar	2
1.2. Hayvancılık ve Hayvansal Mamulleri Sektörü.....	3
1.3. Konveyör Bant.....	3
1.4. Mutfak Gereçleri (Emaye).....	3
1.5. Şekerleme	3
1.6. Çimento, Tuğla, Toprak Ürünleri	4
1.7. Maden Suyu.....	4
1.8. Tarım ve Mermer Makineleri	4
1.9. Seracılık.....	7
1.10. Termal Turizmin Başkenti Afyonkarahisar	7
1.11. Organize Sanayi Bölgeleri.....	8
1.12. UNESCO Dünya Yaratıcı Şehirler Ağı Üyesi Afyonkarahisar	9
2. AFYONKARAHİSAR DIŞ TİCARETİ.....	10
2.1. Afyonkarahisar’ın 2022 Yılı İhracatı.....	10
2.2. Afyonkarahisar’ın 2022 Yılı İthalatı	13

AFYONKARAHİSAR EKONOMİSİ

1. SEKTÖRLER

İlimiz, yolların buluşma noktasında doğal ve kültürel zenginlikleriyle bir turizm merkezi olmasının yanı sıra önemli bir ticaret şehridir. Sektör çeşitliliği bakımından birçok zenginliğe sahip olan ilimizde; şekerleme, sucuk, pastırma, kiraz, vişne, haşhaş ve patates başta olmak üzere gıda ürünleri, doğaltaş, hayvancılık, konveyör bant, maden suyu, mutfak gereçleri-emaye, toprak sanayi, termal turizm ve seracılık önde gelen sektörlerdir.

1.1. Mermerin Başkenti Afyonkarahisar

Dünyanın en zengin mermer yataklarının bulunduğu Alp Kuşağı'nda yer alan Türkiye, önemli mermer rezervine sahiptir. Bu rezervin dikkat çeken bir kısmı ilimizde bulunmaktadır. Yaklaşık 3 bin yıldır mermercilik yapılan ilimizde, bölgenin zengin ocaklarından çıkarılan mermer blokları, binlerce yıldır şehrimizde işleniyor ve gerek ülkemizin gerekse dünyanın birçok ünlü eserine doğal estetik değer katmaya devam ediyor. Dünyanın birçok yerine ihraç edilen Afyonkarahisar mermeri, ilimiz ekonomisine büyük katkı sağlıyor. 2022 yılında Afyonkarahisar Türkiye'nin doğaltaş toplam ihracatında %11,20'lik paya sahip durumdadır. (Türkiye'nin 2022 yılı doğaltaş ihracatı 2 milyar 96 milyon 358 bin dolar, Afyonkarahisar'ın 2022 yılı doğaltaş ihracatı 234 milyon 890 bin dolardır). **2022 yılında en çok doğaltaş ihracatı yapan 3. il olduğumuz sıralamada, İstanbul 1. ve Denizli 2.dir.**

Tablo1: Afyonkarahisar'ın 2020-2021-2022 Yılı Doğaltaş İhracat Rakamları ve Türkiye Sıralaması

Yıl	İhracat Tutarı	Afyonkarahisar'ın Doğaltaş İhracatında Türkiye Sıralaması	Afyonkarahisar'ın Doğaltaş İhracatında Türkiye Ortalaması
2022	234.889.514,49	3	%11,20
2021	245.571.546,56	3	%11,74
2020	198.671. 069,36	3	%11,44

Kaynak: Ege İhracatçılar Birliği

1.2. Hayvancılık ve Hayvansal Mamulleri Sektörü

Afyonkarahisar'ın ekonomisine soluk veren bir diğer alan ise yumurtacılık sektörüdür. Yumurta üretiminde merkez konumda olan ilimiz, sektörün borsası durumundadır. Irak hükümetinin yumurta ithalatına yasak getirmesi sebebiyle ihracatta düşüş yaşansa da 2022 yılında 11 milyon dolar ihracat yapılmıştır. 2022 yılı günlük yumurta üretim sayısı 10 milyon 400 bindir.

Tarım ve hayvancılıkta da ilimiz önemli bir yere sahiptir. Geleneksel hayvancılığın azaldığı ve buna karşılık modern hayvancılığın artmaya başladığı Afyonkarahisar'da, et ve et ürünleri üretimi önemli gelişme göstermiş, bu bakımdan ilimiz 2021 yılında 444 bin 218 büyük baş hayvan sayısı ile Türkiye'de ön sıralardadır(Türkiye'de 9. sıradadır). Diğer taraftan küçükbaş hayvan sayısı 1 milyon 353 bin olan ilimiz, 2021 yılında Türkiye'de 11. sırada yer alıyor.

Hayvancılıkta süt sığırcılığı, küçük ve büyük baş hayvancılık, arıcılık ve tavukçulukta öncü iller arasında yer alan Afyonkarahisar, tarımsal üretim olan kiraz, vişne, salatalık, domates, patates ve haşhaş üretiminde Türkiye'de stratejik bir konumda bulunuyor.

1.3. Konveyör Bant

İlimizde, hammadde ithalatı yapıldıktan sonra işlenerek iç ve dış piyasaya satışı yapılan konveyör bant, yığma malzemelerin bir yerden bir yere nakledilmesinde kullanılmaktadır. Konveyör bant sayesinde insan faktörü minimize edilerek, hızlı ve güvenli bir biçimde ıslak-kuru her türlü malzeme nakline olanak sağlanmaktadır. Afyonkarahisar, Türkiye'de kauçuk ürünler ve konveyör bant üretiminde önemli bir yere sahiptir.

1.4. Mutfak Gereçleri (Emaye)

İlimizde emaye ürünler üreten Odamız üyesi bir firmamız, İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği tarafından 2021 yılı “Döküm ve Emaye mutfak eşyaları” ödül kategorisinde İhracat Birinciliği ödülüne layık görüldü. Birçok ülkeye ihraç edilen katma değeri yüksek ürünler üretmeye devam ederek ilimiz ihracatına önemli katkılarda bulunmaktadırlar.

1.5. Şekerleme

Afyonkarahisar'da üretilen lokumun lezzetinin ve emsalsiz olmasının en önemli etkeni, bölgenin kendine has iklim ve toprak yapısıdır. Lokum üretiminde ve üretim için gerekli olan hammaddelerin yetiştirilmesinde de bölgeye mahsus olan bu doğal yapı önemli bir ayrıcalık sağlamaktadır.

İlimiz şekerleme üretiminde lokum ve helva ön plana çıkmaktadır. Afyonkarahisar'da 2021 yılında 20 bin 524 ton lokum üretilmiştir. 1800'lü yıllarda lokum imalatı olduğu bilinen Afyonkarahisar'da asırlık birikim ve tecrübeyle birçok firma ihracat yapmaktadır.

1.6. Çimento, Tuğla, Toprak Ürünleri

İlimizde çimento, tuğla, kiremit ve toprak ürünleri üretimi yapılmaktadır. Yatırım yapılarak her geçen gün büyüyen sektörümüzde istihdam da artmaktadır. İhracatı da yapılan bu ürünler ilimiz ekonomisi için oldukça önemlidir.

Beyaz çimento ve kalsiyum alüminat çimentosu gibi özel ürünlerle de inovasyon konusunda Türkiye çimento ve yapı malzemeleri sektörüne öncülük edilmektedir. İlimiz, başta Almanya, Gine ve Avusturalya olmak üzere çimento ihracatını sürdürmektedir.

1.7. Maden Suyu

İlimiz, maden suyunda 2 önemli fabrikaya sahiptir. Çıkarılması çok eskilere dayanan maden suyunda Atatürk, bağımsızlığımızı kazandığımız büyük zaferin ardından, bizzat kendi sermayesini vermek suretiyle Afyonkarahisar Gazlıgöl Beldesi'nde bir fabrika kurulmasını sağlamıştır. Bir fabrika da ilimiz İscehisar ilçesinde yer almaktadır. Afyonkarahisar, ürün yelpazesi geniş olan maden suyu satışını hem yurt içine hem de yurt dışına yapmaktadır.

1.8. Tarım ve Mermer Makineleri

Tarım ve mermer makinelerinde öncü yerlerden birisi olan Afyonkarahisar, üretim ve satışı yapılan yeni ürünler ile endüstri 4.0 dönüşümüne uyumu kolaylaştırmaya devam etmektedir. Cobot veya kolaboratif robotlar, ortak çalışılan bir alanda insanlarla yan yana etkileşime girerek güvenli bir şekilde çalışabilmeyi sağlayan robotlardır. Üretimleri Afyonkarahisar'da gerçekleşmektedir.

DEVE Marka İlk Türk Kaya Kamyonu, Afyonkarahisar'daki bir firma tarafından üretildi. DEVE Kaya Kamyonunda kullanılan motor ve şanzıman dışındaki tüm parçalar yerli imalat olup araç tasarımı ve yazılımı Türk mühendisler tarafından yapılmıştır. DEVE Kaya Kamyonunda kullanılan motor ve şanzıman dışındaki tüm parçalar yerli imalat olup araç tasarımı ve yazılımı Türk mühendisler tarafından yapılmıştır.

Afyonkarahisar’da bir firma tarafından 10 mühendisin çalışmasıyla 27 farklı aparatla kullanılabilen ve 1 kilometre uzaktan kumanda edilebilen **insansız kara taşıtı** üretildi. Yerli mühendisler tarafından tasarlanan ve kar küremeden, mayın arama işlemine kadar 27 farklı alanda işlev görebilecek şekilde tasarlanan makinenin, büyük iş makinelerinin çalışmadığı alanlarda kolaylıklar sağlaması beklenmektedir.

SEKTÖREL RAKAMLARIMIZ

Yumurta İhracatı (2021)

2022: 11 milyon 231 bin dolar (Türkiye sıralaması 8) (İstanbul 1. sırada)

2021: 14 milyon 82 bin dolar

2020: 21 milyon 731 bin dolar

2019: 46 milyon 396 bin dolar

Haşhaş İhracatı (2021)

2022: 19 milyon 228 bin dolar (Türkiye sıralaması 2) (1. İzmir, 3. Mersin)

2021: 3 milyon 664 bin dolar

2020: 200 bin dolar

Üretim Miktarı: 7 bin 452 ton (2021) (Türkiye sıralaması 1.) (2. Konya, 3. Denizli)

Vişne Üretimi (2021)

Üretim Miktarı: 43 bin 430 Ton

Türkiye Sıralaması: 1 (2. Konya, 3. Kütahya)

Patates Üretimi (2021)

Üretim Miktarı: 562 bin 927 ton

Türkiye Sıralaması: 3 (1. Konya, 2. Niğde)

Kiraz Üretimi (2021)

Üretim Miktarı: 50 bin 793 Ton

Türkiye Sıralaması: 4 (1. İzmir, 2. Bursa, 3. Konya)

Domates -Örtü Altı Üretimi- (2021)

Üretim Miktarı: 75 bin 527 Ton

Domates Üretimi Türkiye Sıralaması: 5 (1. Antalya, 2. Muğla, 3. Mersin, 4. Burdur)

Teknolojik Jeotermal Sera Üretimi Türkiye Sıralaması: 1

Toplam Sera Alanı: 2.000 Dekar

Salatalık Üretimi (Kornişon) (2021)

Üretim Miktarı: 56 bin 659 ton

Türkiye Sıralaması: 1 (2. İzmir, 3. Manisa)

Sucuk Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 16 bin 458 ton

Pastırma Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 577

Lokum Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 20 bin 524 ton

Kaymak Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 232 ton

Buğday Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 387 bin 268 ton

Türkiye Sıralaması: 15

Şeker Pancarı Üretimi (2021)

Yıllık Üretim: 853 bin 641 ton

Türkiye Sıralaması: 6 (1. Konya, 2. Eskişehir, 3. Yozgat, 4. Aksaray, 5. Kayseri)

Tavuk Sayısı (2021)

Yumurta Tavuğu Sayısı: 16 milyon 825 bin (Türkiye sıralaması 1)

Et Tavuğu Sayısı: 778 bin (Türkiye sıralaması 28)

Toplam Tavuk Sayısı: 17 milyon 603 bin

Afyonkarahisar Günlük Yumurta Üretim Sayısı (Ocak 2023 itibariyle): 8 milyon 750 bin

Küçükbaş Hayvan Sayısı(2021)

Hayvan Sayısı: 1 milyon 353 bin (Türkiye Sıralaması 11)

Büyükbaş Hayvan Sayısı(2021)

Hayvan Sayısı: 444 bin 218 (Türkiye Sıralaması 9)

Manda Sayısı: 2.305

1.9. Seracılık

Afyonkarahisar’da niteliklerine göre örtü altı tarım alanlarına baktığımız zaman yıldan yıla artış görülüyor. Afyonkarahisar Tarım ve Orman İl Müdürlüğü verilerine göre 2010 yılında 170 dekar seramız bulunurken 2022 yılı itibariyle bu rakam 1.600 dekara çıkmıştır. Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası tahminlerine göre ise yaklaşık 2.000 dekar sera alanı bulunuyor.

İlimizde bulunan seralarda çoğunlukla domates üretiliyor. 2021 yılında 75 bin 527 ton domates üretimi gerçekleşmişti. İlimizden özellikle Avrupa ve Rusya’ya domates ihracatı yapılıyor. Bahsi geçen üretimimiz klasik seracılık ile değil termal kaynaklarımızı kullanarak topraksız tarım uygulaması ile yapılmaktadır. Termal kaynaklı topraksız seracılıkta da ülkemizde öncü konumundayız. Bu bakımdan ilimiz jeotermal sera domates üretiminde Türkiye’de 1. sırada yer alıyor.

1.10. Termal Turizmin Başkenti Afyonkarahisar

Termal turizm odağında yurt içinden ve yurt dışından gelen turist sayısı yıldan yıla artış gösteriyor. Termal turizmin olanakları diğer turizmlerden her zaman farklıdır. En önemli farkları; 12 ay turizm yapma imkânı, termal tesislerde insan sağlığını iyileştirici aktivitelerin yanı sıra eğlence ve dinlenme olanaklarının da bulunmasıdır.

Son yıllarda turizmin yıl boyunca yoğunluk kazanması için Turizm Bakanlığınca, turizmi çeşitlendirme politikası uygulanmıştır. Bu çeşitlendirme içerisinde ilimizde en önemli alan ise kaplıca

ve ılıca yönünden termal turizm. 12 ay boyunca turizm faaliyeti devam edebilmektedir. Afyonkarahisar Türkiye’de kaplıca ve ılıca yönünden sayılı iller arasında yer alıyor. Bu sebeple son yıllarda termal turizme yönelik yatırımlar artmıştır. Yapılan ve yapılacak olan bu yatırımların sonunda Afyonkarahisar turizmde “Termalin Başkenti” olmuştur. Kaplıcaları, zengin tabiat yapısı, tarihî eserleri, alternatif turizm çeşitliliği, kültür ve inanç turizmi, festival ve şenlikler gibi çeşitli turizm değerlerine sahip olan Afyonkarahisar, Anadolu'nun batı yakasında bir kavşak noktası olup, doğuyu batıya, kuzeyi güneye bağlayan tabii bir kapı konumundadır.

Son yıllarda Turizm sektöründe, 4 ve 5 yıldızlı yeni otellerimiz faaliyete geçmiş, bu da “Termal Başkent” olmamızı pekiştirmiştir.

Son on yılda atılan büyük adımlarla ilimiz, 11 adet 5 yıldızlı otele sahiptir. 5 yıldızlı otellerimizin yatak kapasitesi 6.494’tür. İlimizdeki toplam yatak kapasitesine bakacak olursak; inşaat halinde, yatırım belgesi olan ve faal olan otellerimizle birlikte bu rakam 28.953’dir.

İlimizde 650 bin metrekarelik alanda kurulan spor kompleksindeki 15 bin kapasiteli Zafer Stadyumu, 12 futbol sahası, 3 spor salonu, su kayağı tesisi, tam ve yarı olimpik yüzme tesisleri, güreş eğitim merkezi ve atletizm salonlarıyla dikkat çekiyor.

Afyonkarahisar, termal turizm, kongre ve sağlık turizminin merkezi olmasının yanında spor turizminin de merkezi olma yolunda ilerlemektedir. Yurtiçi ve yurtdışından futbol takımları kamp programları için hem otellerimizden hem de spor kompleksimizden faydalaniyor. Ayrıca, 2018, 2019 ve 2021 yılları Eylül aylarında Türkiye ve Dünya Motokros Şampiyonası ilimizde düzenlenmiş olup, 67 canlı yayımla yaklaşık 180 ülkeye ulaştığı tahmin ediliyor. 2022 yılı Dünya Motokros Şampiyonası’nın Türkiye ayağı 3-4 eylülde yine Afyonkarahisar’da gerçekleşti.

1.11. Organize Sanayi Bölgeleri

İlimizdeki 7 ilçede üretim aşamasına geçmiş 7 adet, toplamda ise 9 adet OSB bulunmaktadır. İlimizde üretim aşamasına geçmiş OSB’ler Afyonkarahisar Merkez, Bolvadin, Dinar, Emirdağ, İscehisar (Mermer İhtisas), Sandıklı ve Şuhut’ta bulunuyor. Üretime geçme aşamasında olan Dazkırı İhtisas ve Afyonkarahisar Merkez II. Organize Sanayi Bölgesi’dir. OSB’ler toplam 2 bin 472 hektarlık alana kurulmuştur.

Ülke genelindeki 341 OSB’nin %2,6’sının Afyonkarahisar’da bulunması, ilimizdeki sanayi gelişiminin yaygın olduğunu gösteriyor.

Tablo2: Afyonkarahisar OSB Doluluk Oranları

T.C. ZAFER KALKINMA AJANSI Afyonkarahisar OSB'ler Mevcut Durum ⁴ (31.12.2022)											
#	OSB Adı	İmar Planı (Ha)	Parcel Sayısı (İmar)	Üretimdeki Parcel Sayısı	İnşaat Aşamada Parcel Sayısı	Proje Aşamada Parcel Sayısı	Boş Parcel Sayısı	Firma Sayısı	İstihdam Sayısı	Güncelleme Tarihi	31.12.2022
										Doluluk Oranı [(Üretim+İnşaat+Proje) / Parcel Sayısı]*100%	Doluluk Oranı [(Üretim+İnşaat+Proje) / Parcel Sayısı]*100%
1	Afyonkarahisar OSB ²	781	322	311	6	5	0	397	9.250	98,45%	100,00%
2	Afyonkarahisar Merkez 2. OSB ³										
3	Bolvadin OSB	125	65	1	6	53	5	1	10	10,77%	92,31%
4	Dazlırık Dokuma Konfeksiyon İhtisas OSB ⁴	138	46	0	0	17	29	0	0	0,00%	36,96%
5	Dinar OSB ⁴	375	78	6	5	5	62	6	85	14,10%	20,51%
6	Emirdağ OSB ⁴	168	43	15	13	15	0	15	1.150	65,12%	100,00%
7	İncehisar Mermer İhtisas OSB ³	405	129	48	11	44	7	44	1.650	45,74%	79,84%
8	Sandıklı OSB	300	39	18	6	15	0	16	250	61,54%	100,00%
9	Şuhut OSB ⁴	180	137	16	22	18	81	16	270	27,74%	40,88%
	İl Geneli Toplamı	2.472	859	415	69	172	184	495	12.665	62,13%	78,36%

1) OSB'ye ilişkin veriler; OSB Müdürlüklerinden 30 Eylül 2022 tarihi itibarıyla alınmıştır.
2) Afyonkarahisar OSB'de genişleme çalışmaları kapsamında yer seçimi işlemi tamamlanmış olan 322 parsel mevcut olup toplam alan 781 ha olmaktadır. Kazanılmış işlemleri devam etmektedir.
3) Afyonkarahisar 2. OSB kazılaşması yapılmadığı için il geneli doluluk oranlarının hesaplanmasında dikkate alınmamıştır.
4) Dazlırık Dokuma Konfeksiyon İhtisas OSB verileri, "Organize Sanayi Bölgeleri Yer Seçimi Yönetmeliği"nin İkinci Bölüm "Yer Seçimi Talebi ve Eriti Sadıkanı" başlığı altında yer alan "Yer Seçimi Talebi ve Bakanlıkça Yapılacak Ön Değerlendirme" ile ilgili 4. maddesinin 3. bendindeki "Temi bir OSB yer seçimi talebinin değerlendirilme alması için il genelindeki ihtisas OSB'ler hariç diğer OSB'lerde bulunan toplam sanayi parsellerinin en az %75'inde üretim veya inşaatı başlamış olması gerekir. İlave alan taleplerinde ise bu oran mevcut OSB'de aranır." hükmüne karşın il geneli doluluk oranının hesaplanmasında dikkate alınmamıştır.

1. Hesaplama Yöntemi: 62,13% Bakanlık tarafından yürütülen İl Yatırım Ortamı Endeksi Çalışmasında da ildeki OSB doluluk oranlarının tespitinde [(Toplam Üretim + İnşaat) / Toplam Parcel Sayısı] * 100 olarak hesaplanmıştır.
2. Hesaplama Yöntemi: 46,29% OSB bazında yatırımların toplam aritmetik ortalamasının alınmasıyla ortaya çıkan değerdir. İhtisas OSB'ler hariç tutulmuştur.

Kaynak: Zafer Kalkınma Ajansı(ZAFER)

1.12. UNESCO Dünya Yaratıcı Şehirler Ağı Üyesi Afyonkarahisar

Birbirinden lezzetli Coğrafi İşaret tescilli ürünleri; geleneğimizi yaşatan yöresel tatları ve damak zevkine hitap eden yemekleri ile Afyonkarahisar, gastronomi alanında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na 2019'da girdi. Gaziantep ve Hatay'dan sonra Afyonkarahisar Türkiye'de UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nda Gastronomi alanında yer alan Türkiye'nin 3. İli oldu. UNESCO'nun internet sitesinde yer alan açıklamaya göre Gastronomi alanında listeye dâhil olan şehirlerin sayısı ise dünyada 49'a ulaştı.

İlimizin **coğrafi işaret tescilli** almış **44 ürün** bulunuyor. Bunlar; Afyon Manda Yoğurdu, Afyon Kaymağı, Afyon Mermeri, Afyon Pastırması, Afyon Sucuğu, Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği, Afyonkarahisar Kaymaklı Ekmek Kadayıfı, Afyon İlibada Dolması, Afyon Lokumu, Afyonkarahisar Çullama Köfte, Bayat Türkmen Kilimi, Çay İlçesi Vişnesi, Pazırık El Halısı, Süper İnce Kilim, Türkmen El Halısı, Şuhut Keşkeği, Dazkırı Halısı, Emirdağ Güveci, Sultandağı Gıllı Kirazı, Sultandağı Kirazı Afyon Ağzıaçığı, Afyon Bükmesi, Afyon Kebabı, Afyon Patlıcan Böreği, Afyon Velense Hamur Aşısı, Emirdağ Kilimi, Emirdağ Dolgulu Köftesi, Emirdağ Koyun Yoğurdu, Emirdağ Yumurtalı Pidesi, Afyonkarahisar Göce Köftesi, Sandıklı Haşhaş ezmesi, Sandıklı Kapama Yemeği, Sandıklı Kürek Helvası, Şuhut Patatesi, Sandıklı Saç Eti, Afyonkarahisar Hurma Baklavası, Afyonkarahisar Mercimekli Pilav, Afyonkarahisar Övmesi, Afyon Keçesi, Dinar Taptama Köfte, Sandıklı Leblebisi, Afyonkarahisar Tırnak Pidesi, Afyonkarahisar Haşhaşlı Katmer ve Bolvadin

Mantısı markalaşma yönünde ilerliyor. Afyonkarahisar coğrafi işaretli ürün sıralamasında Gaziantep, Konya, Diyarbakır'dan sonra **4. sırada** yer alıyor.

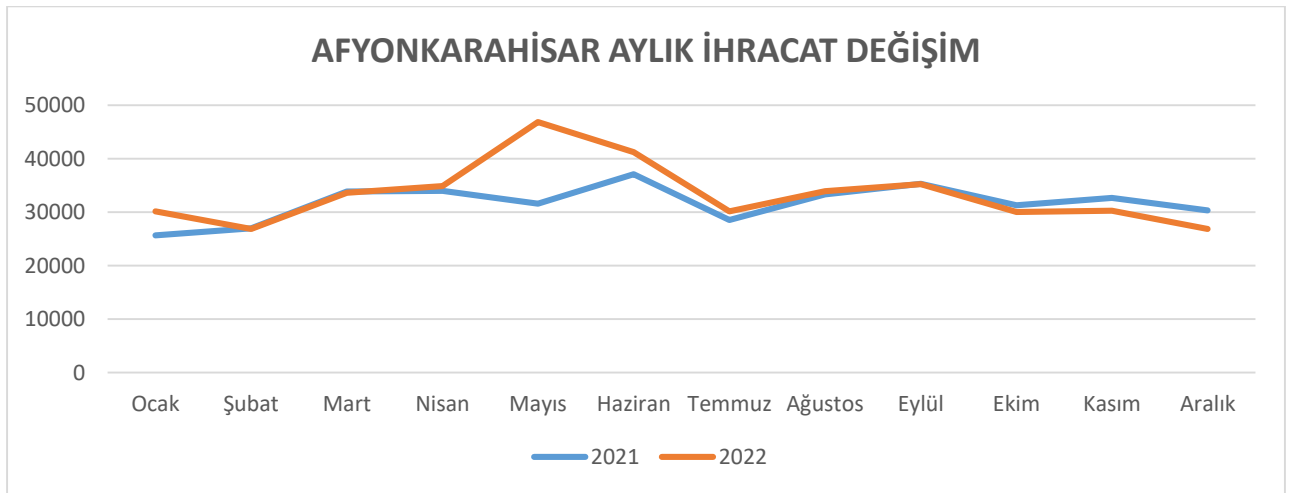
2. AFYONKARAHİSAR DIŞ TİCARETİ

2.1. Afyonkarahisar'ın 2022 Yılı İhracatı

İlimizin 2022 yılı ihracatı geçen yıla göre %5,2 artarak **400 milyon 412 bin dolar** olmuştur. (2021 yılı ihracatımız 380 milyon 459 bin dolar olmuştur.) 2021 yılında 130 ülke 5 serbest bölgeye ihracat yapılırken 2022 yılında **139 ülke 4 serbest bölgeye** ihracat yapılmıştır.

İller sıralamasında Afyonkarahisar 2022 yılı toplam ihracatta 81 il içerisinde **35'inci** sırada yer almıştır.

Tablo 3: Afyonkarahisar'ın Aylık İhracat Değişimi 2021 ve 2022

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi(TİM)

Tablo 4: İllerin 2022 Yılı İhracat Sıralaması (1000 \$)

SIRA	İLLER	İHRACAT TUTARI (1000 \$)
1	İstanbul	99.366.195,54
2	Kocaeli	19.238.880,80
3	Bursa	16.162.737,60
.	.	.
7	Manisa	5.203.084,27
9	Denizli	4.702.475,78
11	Konya	3.262.160,59
18	Eskişehir	1.295.947,95
31	Kütahya	460.539,07
33	Isparta	445.690,31
34	Uşak	426.156,65
35	Afyonkarahisar	400.411,59
45	Burdur	270.389,03

Kaynak: TİM

Tablo 5: 2022 Yılında Afyonkarahisar'ın En Çok İhracat Yaptığı İlk 10 Ülke (1000 \$)

SIRA	ÜLKE	2021	2022↓	DEĞ. 2021-2022
1	ABD (Mermer)	76.165,58	71.595,54	-%6,0
2	Çin (Mermer)	41.280,85	34.197,52	-%17,2
3	Fransa (Mermer)	41.963,14	33.892,78	-%19,2
4	Hindistan (Haşhaş)	5.099,80	22.063,52	%332,6
5	Almanya (Mermer, Şekerleme ve Emaye)	15.924,48	17.474,02	%9,7
6	İsrail (Mermer ve Patlayıcı Madde)	12.716,40	15.292,19	%20,3
7	Avustralya (Mermer)	16.215,48	12.833,97	-%20,9
8	Hollanda (İklimlendirme Sanayi, Şekerleme)	9.318,14	11.091,51	%19,0
9	Kazakistan (çelik boru, makine)	4.011,61	9.810,84	%144,6
10	BAE (Mermer, Dondurulmuş Tavuk, Yumurta)	5.449,19	8.941,50	%64,1

Kaynak: TİM

Tablo 6: 2022 Yılında Afyonkarahisar'ın En Çok İhracat Yaptığı İlk 10 Sektör (1000 \$)

SIRA	SEKTÖR	2021	2022↓	DEĞ. 2021-2022
1	Madencilik Ürünleri	246.767,45	234.733,72	-%4,9
2	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	11.637,39	27.536,57	%136,6
3	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	13.707,02	23.573,81	%72,0
4	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	26.815,96	22.241,01	-%17,1
5	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	20.675,82	18.106,78	-%12,4
6	Demir ve Demir Dışı Metaller	16.942,63	16.194,62	-%4,4
7	Makine ve Aksamları	9.644,21	14.186,54	%47,1
8	Meyve Sebze Mamulleri	7.821,54	9.514,65	%21,6
9	Otomotiv Endüstrisi	6.443,29	7.492,79	%16,3
10	İklimlendirme Sanayii	7.761,79	5.846,08	-%24,7

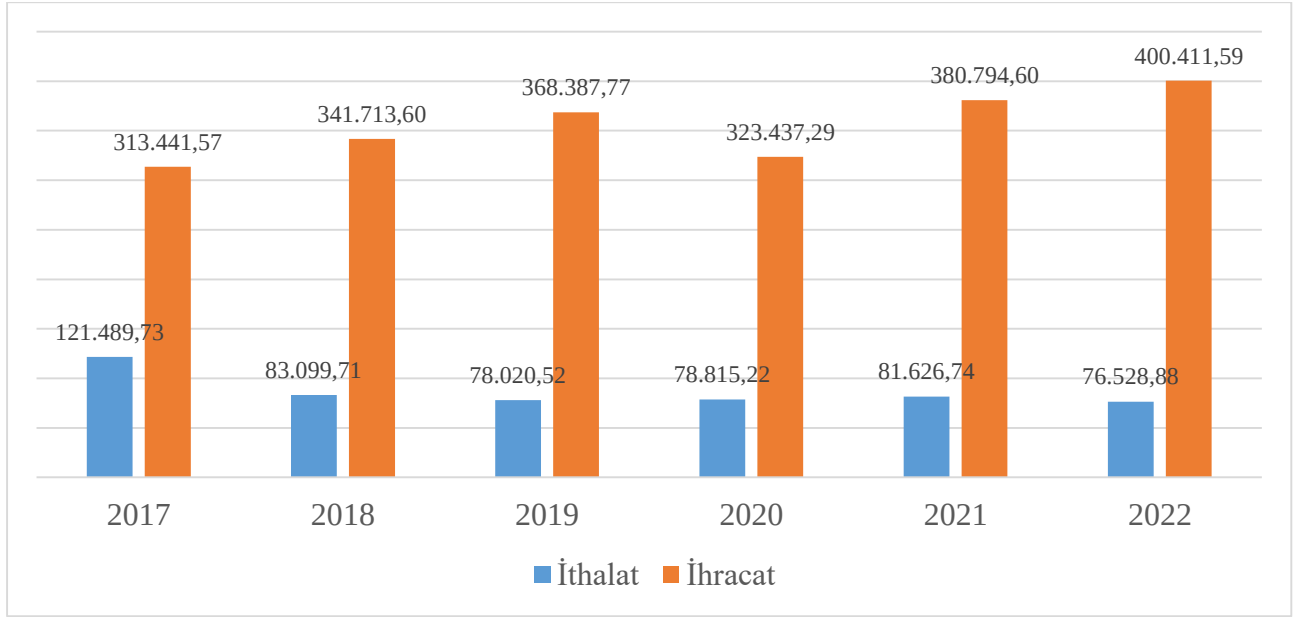
Kaynak: TİM

Tablo 7: Afyonkarahisar İhracatçı Firma Sayısı

YIL	FİRMA SAYISI
2016	301
2017	324
2018	347
2019	394
2020	339
2021	369
2022	521

Kaynak: Ege İhracatçılar Birliği

Tablo 8: Yıllar İtibarıyla Afyonkarahisar İhracat ve İthalat Değişimi (\$)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK) ve TİM

Türkiye 1 dolar ithalata karşılık **2022 yılında 0,65 dolar** ihracat yaptı, 2021 yılında ise 0,79 dolar ihracat yapmıştı.

İlimiz, Dış Ticaret Dengesine baktığımızda **DIŞ TİCARET FAZLALIĞI** veren ender illerden bir tanesidir.

Afyonkarahisar'ın 2022 yılında **1 dolarlık ithalata karşılık 5,2 dolarlık ihracat** yapılmışken 2021 yılında bu rakam 4,6 dolardı.

İlimiz, ihracatın ithalatı karşılama oranında **2022 yılında 10. il** oldu.

2.2. Afyonkarahisar'ın 2022 Yılı İthalatı

Afyonkarahisar'ın 2022 yılı ithalatı %6,4 azalarak **76 milyon 529 bin dolar** oldu. 2021 yılı ithalatı ise **81 milyon 404 bin dolar** idi.

Tablo 11: Afyonkarahisar’ın 2021 ve 2022 Yılında En Çok İthalat Yaptığı İlk 5 Sektör (Bin \$)

SIRA	SEKTÖR	2021	2022↓	DEĞ. 2021-2022
1	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	22.100,23	17.869,98	-%19,1
2	Plastikler ve mamulleri	7.066,46	12.672,90	%79,3
3	Kauçuk ve kauçuktan eşya	3.874,94	4.292,28	%10,8
4	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	4.088,41	3.398,29	-%16,9
5	Barut ve patlayıcı maddeler, pirotekni mamulleri, kibritler, piroforik alaşımlar, ateş alıcı maddeler	3.711,10	3.170,26	-%14,6

Kaynak: TÜİK

Tablo 12: Afyonkarahisar’ın 2021 ve 2022 Yılında En Çok İthalat Yaptığı İlk 5 Ülke (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2021	2022↓	DEĞ. 2021-2022
1	Çin	17.788,94	22.547,76	%26,7
2	ABD	3.578,90	8.258,27	%130,7
3	Almanya	8.980,97	6.031,91	-%32,8
4	Kosova	3.319,82	3.819,27	%15
5	Japonya	5.350,63	3.582,57	-%33

Kaynak: TÜİK